

NYE ANTALLSBEGRENSNINGER

UTTALELSE

Til: Helse- og omsorgsdepartementet
Kultur- og likestillingsdepartementet

Kopi: Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet

Dato: 23.01.2022

Vi viser til nye antallsbegrensninger som ble innført 21. januar for innendørs arrangementer med faste tilviste plasser.

Etter de nye reglene kan det på slike arrangementer være inntil 1 500 personer. Der det er flere enn 200 personer til stede kan man ha maksimalt 50 prosent kapasitet, fordelt på kohorter på inntil 200 personer. Det skal hele tiden være minst to meters avstand mellom kohortene. Arrangøren må sørge for at kohortene har separate toalettfasiliteter, garderober og evt. servering.

Ifølge kulturministeren er dette «et stort steg i riktig retning og vil bety mye for arrangører, publikummere og utøvere».

Intensjonen om en bedring er positiv. I realiteten er endringene imidlertid et *lite* steg i riktig retning for noen, mens de for andre har marginal eller ingen betydning når antallsbegrensningene kombineres med krav om kohorter ledsaget av detaljerte krav til foajeområdene. Summen av smittevernkravene gjør at mange i bransjen i praksis ender på rundt 20-35 prosent av publikumskapasiteten.

MER INNGRIPENDE ENN DE HELSEFAGLIGE RÅDENE

Vi registrerer at krav til kohortinndeling ikke er en del av Folkehelseinstituttets (FHIs) anbefaling når de foreslår at det kan vurderes en midlertidig økt maksimal antallsbegrensning til et av følgende alternativer:

- *Innendørs inntil 1500 deltakere og utendørs inntil 3000 deltakere.*
- *Innendørs og utendørs 50 % kapasitet. Arrangør må gjøre en risikovurdering og selv sette et antall der det tas hensyn til trengsel ved ankomst og avreise, samt ved reise til og fra arrangementet, på kollektivtransport og lignende.*

(jf. [Oppdrag 607 - antallsbegrensning på offentlig arrangement med faste tilviste plasser](#))

Etter FHIs vurdering vil en slik økning være «forsvarlig og forholdsmessig i dagens situasjon», selv om den vil øke smitterisikoen noe.

Helsedirektoratets anbefaling er likevel langt mer inngripende. I stedet for å anbefale *ett* av FHIs alternativer, foreslår direktoratet å *kombinere* en generell antallsbegrensning på 1500 deltakere med et krav om maks 50 prosent kapasitet. De følger *ikke* FHIs anbefaling om at *arrangøren selv* må gjøre en risikovurdering og sette et maksimalt antall for samtidig å redusere risiko for trengsel ved ankomst og reise, men *føyer derimot til* et krav om kohortinndeling.

Helsedirektoratet begrunner kravet om kohortinndeling med at dette er et *lite inngripende tiltak* som, basert på en føre-var- vurdering, bidrar til *en viss grad* å avbøte den risikoen for smitte som et økt antall deltakere kan medføre.

Dersom direktoratet hadde vært i tettere dialog med bransjen, ville de visst at kohortinndeling *ikke* er et «lite inngripende tiltak», men derimot i praksis har store konsekvenser.

For Den Norske Opera & Ballett (DNO&B), for eksempel, fører et krav til inndeling av kohorter på inntil 200 personer og 2 meter mellom hver kohort til at de kan ta imot 600 publikummere delt inn i 3 kohorter, eller utnytte nærmere halv kapasitet med mikrokohorter i tillegg dersom det ikke er krav til egen dør inn til salen.

Når det i tillegg til anbefalingen fra Helsedirektoratet er lagt på enda et krav om at kohortene skal holdes på to meters avstand til enhver tid (inkludert foajeområdet) med tilgang på separate toaletter, garderober og evt. servering, kan DNO&B ta imot kun 400 publikummere.

Vi finner ingen anbefaling fra Helsedirektoratet om slike detaljerte krav til separate toalettfasiliteter etc., og vi antar derfor at dette er kommet inn som en del av den *politiske* vurderingen.

Regjeringens krav om kohortinndeling er altså enda mer inngripende enn det som ligger i anbefalingen fra Helsedirektoratet og som er lagt til grunn for deres vurdering av forholdsmessigheten.

Vi ber om en begrunnelse for at regjeringen har valgt langt mer inngripende og detaljerte tiltak enn de helsefaglige anbefalingene, og at vi får innsyn i den politiske vurderingen av forholdsmessigheten mellom smitteverneffekt og samfunnsmessige konsekvenser. Vi ber også om en smittevernaglig begrunnelse for at foajéområder for offentlige arrangementer skal påføres langt strengere og mer detaljerte krav enn det som gjelder for f.eks. detaljhandel, kjøpesentre, bibliotek og serveringssteder etc.

SKINNPROSESS?

Både Helsedirektoratet og FHI informerer i sine svar om at de ikke har hatt mulighet til å involvere bransjen på grunn av den korte tidsfristen for oppdraget.

FHI påpeker også at «[p]rofesjonelle aktører har best kompetanse på logistikk ved arrangement, og mange har etter hvert opparbeidet betydelig kompetanse på smittevern. Det vil kunne være mer hensiktsmessig om de som har best kompetanse på logistikk ved arrangement i felleskap [...]kommer med forslag til anbefalinger og antallsbegrensninger som ivaretar smittevernet [...], samt tar høyde for ulike typer arrangement og arrangører, samt at trengsel også må unngås ved ankomst og avreise (inkludert ved bruk av kollektivtrafikk). FHI kan bidra til å vurdere forslagene.» (Ibid.)

Dette leser vi som et ønske og behov fra fagetatene om en faglig dialog med bransjen for å sikre at både arrangørfaglig og smittevernaglig kompetanse ligger til grunn for deres anbefalinger.

Sammen med en rekke organisasjoner ble NTO invitert til å komme med skriftlige innspill til Helsedirektoratets vurderinger (jf. e-post fra Helsedirektoratet av 17. januar). Vi stiller oss spørrende til at fristen for disse innspillene var 18. januar kl. 18.00, dvs. 6 timer *etter* direktoratets frist for å besvare oppdraget samme dag kl. 12.00.

Samtidig inviterte Kulturdepartementet til innspillsmøte 19. januar; altså dagen etter at regjeringen hadde mottatt fagetatenes anbefalinger. Organisasjonene ble ikke gjort kjent med disse anbefalingene (ei heller at de allerede var mottatt), og hadde dermed ingen mulighet til å gi konkrete råd som kunne inngått i det samlede grunnlaget for de politiske vurderingene.

Dersom vi hadde blitt forelagt de helsefaglige anbefalingene, ville det sikret nødvendig bransjefaglig kompetanse underveis i prosessen i form av mer konkrete råd, og det ville samtidig demmet opp mot

unødvendig kritikk og behov for justeringer i etterkant (jf. revisjon av den første pressemeldingen). Kulturdepartementet ville også hatt større innsikt i de praktiske konsekvensene av tiltakene, og dermed et bedre kunnskapsgrunnlag for selve kommunikasjonen av endringene. Vi anerkjenne selvsagt at tidsfristene må bli svært stramme i en slik involverende og dialogorientert prosess.

Vi forsto det som at det var de endringene som nå har trått i kraft vi ga skriftlige og muntlige innspill til, og ber om en klargjøring av prosessen. I tillegg ber vi om en begrunnelse for hvorfor fagetatenes anbefalinger ikke offentliggjøres idet de sendes over for politisk behandling som del av en åpen og inkluderende prosess slik vi også tidligere har bedt om.

LITEN RISIKO FOR SMITTESPREDNING

Det har fra mars 2020 og ut 2021 ikke vært noen kjente tilfeller av smittespredning blant publikum på Norsk teater- og orkesterforenings (NTOs) medlemsinstitusjoner. Det ble i samme periode avholdt rundt 15.000 forestillinger, konserter og andre publikumsarrangement med drøye 1 million publikummere til stede. Dette kommer frem i [NTOs undersøkelse av smittetallene hos foreningens medlemmer](#) fra koronapandemien traff Norge og nasjonale smitteverntiltak ble iverksatt 12. mars 2020 og ut året 2021.

I rapporten [Helhetlig vurdering av situasjonen og vurdering av behov for justering i nasjonale smitteverntiltak](#) (datert 9. januar d.å.) peker fagetatene selv på at «[d]ersom arrangementet gjennomføres på en smittevernfaglig forsvarlig måte, vil det være liten risiko for videre smitte på arrangementer med faste tilviste plasser».

I tillegg minner vi igjen om at forestillinger og konserter som hovedregel finner sted på kveldstid med god kapasitet i kollektivtrafikken når det er lett å holde avstand til medpassasjerer.

MER ANSVAR TIL ARRANGØRENE

Vi ser frem mot en ny vurdering av smitteverntiltakene i begynnelsen av februar og er glade for at kulturministeren ønsker god og tett dialog for å finne frem til de beste løsningene for kulturen. Det gir håp og forventinger om åpnere og mer transparente prosesser hvor bransjen blir involvert både i fagetatenes vurderinger og i de politiske vurderingene av etatens anbefalinger.

Dersom det i februar fortsatt er behov for antallsbegrensninger, minner vi om innspillet fra en unison bransje (jf. innspillmøtet 19. januar) om at generelle antallsbegrensninger fjernes, og at det er den enkelte virksomhet som selv fastsetter maksimalt antall publikum, beregnet ut fra lokalenes størrelse og utforming. En slik fleksibel og tillitsbasert løsning kan ta utgangspunkt i [Covid-19-forskriftens § 14a](#), som i dag gjelder for varehandelen, markeder, spaanlegg, museer, biblioteker mm. (jf. [innspill til antallsbegrensninger av 18. januar d.å. og brev av 15. januar d.å.](#)).

Vi viser til at også FHI vurderer det som et mulig alternativ «å overlate risikovurdering og tiltaksvurdering for offentlige arrangementer til arrangørene selv i samråd med kommunene». (jf. [Oppdrag 607 - antallsbegrensning på offentlig arrangement med faste tilviste plasser](#)), og vi ser frem til at regjeringen i neste runde legger til grunn den samme tilliten til virksomhetenes/arrangørernes kompetanse og ansvarlighet i sine politiske vurderinger.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Morten Gjeltén
direktør